

stubbar uttaneftir

Verða noyddar at gífta seg við frönskum hermonnum

Kvinnurnar á oynni Mayotte, sum hoyrir til oyggjaflokkin Comorinnar, ið liggur eystanfyri Suðurafríka, verða noyddar at gífta seg við frönskum hermonnum, sum halda til á oynni. Hetta framgongur Hetta framgongur av eini rapport, sum varð framlegd seinasta týsdag á fundi millum ministararnar í Felagsskapinum av Afríkanskum londum, OAU.

Endamálið við royndunum at tvinga kvinnurnar inn í hjúnaband við frönsku hermennin er at blanda teir hvítt litu upp í fólkið á oynni, so oyggjabúgvarnir einaferð í framtíðini gerast hvítir.

Munurin veksur alsamt í EF

Munurin millum tey ríku og fátæku londini í EF er vaksinn nógv síðani 1970, verður sagt í einari frágreiðing frá EF-nevndini um regionalpolitikkinn.

Í 1970 var bruttotjóðarframleiðslan pr. íbúgva í teimum ríkastu økjum, París og Hamburg, ávíkavist 4 og 5 ferðir hægri enn í teimum fátækastu økjum, Suðuritalia og Vesturirland. Í 1975 var lutfallið ávíkavist 5:1 og 6:1, stendur í frágreiðingini.

10 mill. fólk verða flutt í Suður-Vietnam

Ein fyra-manna nevnd hjá ST felagsskapinum, sum í mars vitjaði í Norður- og Suður-Vietnam, hevur í frágreiðing til Kurt Waldheim, aðalskrivara, sagt frá, at í Suður-Vietnam koma teir at flyta tilsamans 10 mill. fólk úr býunum út á landsbygd fyrri at fremja búnaðarframleiðsluna og minka um fólkatætliv í stórbýunum. Hesi 10 miljónir fólk eru ikki minni enn 40 prosent av øllum fólkinum í Suður-Vietnam.

Nevndin, sum til formann hevði Victor Umbricht úr Schweiz, stuðlar vietnamesisku ætlanina og hevur biðið ST um at jætta 432 miljónir dollarnar fyrri at hjálpa Suður-Vietnam at færa íggjgongu hesa ætlan og til onnur uppbyggingartiltøk í tí krígs-herjaða landi.

Summir umboðsmenn úr vestanlondum í ST ivast kortini, um tað er beint at veita stuðul til tvingsilflytan av fólki, tí hetta halda teir kann vera stríðandi móti prinsippum hjá ST um fræls mannarættindi.

1 miljard tons av farmi í heimsins havnum

Síðani seinna heimsbardaga er arbeiðið í heimsins havnum vaksið í stórum. Bert hvat ið farni viðvíkir, verður nú upp- og innskipað 3 ferðir so nógv sum áðrenn heimsbardagan — ella 1 miljard tons árliga.

I hesi tíðaræld hjá containarum, kranum og truck'um eru eisini krøvini, ið verða sett til líkamligu orkuna hjá havnaarbeiðsmönnum vaksinn munandi, men vandin fyrri vanlukkum — einahelst nýggjum og higartil ókendum — er eisini vaksinn óðiliga.

Hetta er orsökini til, at alheims-arbeiðsstovnurin ILO nýliga hevði fund í Genève við umboðum fyrri landsstjórnir, arbeiðsgevarafelag og fakfelag um eina broyting í ásetingunum hjá ILO frá 1958 um trygdartiltøk í havnum. Nýggjar ásetingar koma at verða almennakunngjörðar í næstum.

Kona Papadopoulos sett í fongsul

Despina Papadopoulos, sum er gift við fyrrverandi diktatorinum í Grikkalandi, Georg Papadopoulos, fekk mánadagin ein dóm uppá 25 mánaðar fongsul fyrri at hava móttikið virði frá tí gríska statinum undir stjórntíðini hjá manninum. Hetta metti dómstóurin, at hon ikki hevði rætt til.

Kornnýtslan í heiminum

Ein nevnd hjá búnaðar- og matvørustovni Sameindu Tjóða, FAO, hevur kunngjørt, at núverandi korn-gönguslurnar í heiminum eru ov smáar, um eydnast skal at vinna á matvørukreppum og náttúruvanlukkum. Eftir sum FAO metir — upplýsingar eru ongur úr Sovjet og Kína — eru korn-gönguslurnar í dag einans 12 prosent av árlegu heimsnýtsluni. Minsta trygdarmark er av FAO sett til 17-18 prosent.

Felags matvøruætlunin hjá ST og FAO kemur í ár at veita matvøruhjálp til virði av 600 miljónum dollarnar til at stuðla búskaparlig og sosial tiltøk. Harumframt er ætlanin at veita eina eyka neyðhjálp til virði av 40 mill. dollarnar. Hetta sigur stjórin í WFP, Francisco Aquino.

Annars hevur Saudi-Arabia kunngjørt, at hetta land ætlar at veita 50 mill. dollarnar til alheimsgrunnin fyrri landbúnað (IFAD), ið ST beint nú er farið undir at skipa. IFAD kemur at verða serstovnur undir ST.

Baltisku londini í serstöðu í Sovjetsamveldinum

Esland, Letland og Litauen hava eina vissa serstöðu millum tey 15 sovjetríkini, hóast innlimannina og russifiseringsroyndirnar síðani 1940

Hóast innlimanina við makt í Sovjetsamveldið við krígsbyrjan í 1940 hava baltisku londini Estland, Letland og Litauen megnað partvist at varðveitt sína serstöðu sum tjóð innan sovjetiska ríkið. Diplomatskt eru londini farin í gloymbókina. Sovjetiski yvirvaldsrátturin ella suveriniteturin yvir hesum fyrrverandi sjálvstýrandi londunum er tó ikki alment góðkendur allastaðni fult út tann dag í dag, t.d. hava USA og fleiri vest-europeisk lond ikki góðtikið stöðuna, og eru umboðstovur at finna í fleiri av hesum hovudsstöðum.

Innanfyri sovjetsystemið sjálvt hava Estland, Letland og Litauen varðveitt teirra egnu tjóðskaparligu eyðkenni, samstundis sum hesi trý okini hava ein hægri livifót enn russiska fólkið yvirhøvur.

Umboðsmaðurin hjá amerikanska blaðnum Time í Moskva, March Clark, gevur hesa áhugaverdu myndina av stöðuni og muninum millum Rusland og baltisku londini hinumegin eftir vitjan har fyrri stuttum:

So skjótt sum tókið fór yvir um ána Narva frá Ruslandi inn í Estland, kennir ein, at ein er í einum fremmandum landi. Markirnar við teimum spjaddu súrepla- og kirsuberjatrønum ikring eru vælildnar. Húsin og smáu jarnbreytastøðirnar, vit komu framvið, eru reinar og nossliar. Estland framvisir ógvuliga fá av teimum altjóða kommunistisku symbolunum, sum eru vanligt at siggja aðrastaðni eystanfyri, og hvadani minni sært tú av slagorðum og transparentum á húsaveggum, yvir gotur o.a., sum mæla fólki til at vera eldhugaðar kommunistar o.s.fr.

Nýggja háhúsbýggingin uttan fyrri estlandska hovudsstaðin Tallinn er væl úr hondum greidd, og arkitektoniskt sæð ógvuliga væl umhugað, so fólk trívist á staðnum. Forstaðirnir runda um Tallinn, har fólk ger sitt innkeyp í stórum solumiðstöðum, hava slíkar lutir til sølu sum t.d. breyðristarar og nútímans kóksutgerð, sum ikki er vanlig at siggja aðrastaðni í Ruslandi. Handilin sjálvur var hampiliga nútímans, og ongastaðni sást tú langu røðina av biðandi kundum, sum annars er vanlig í Sovjetsamveldinum, serliga tá tað snýr seg um matvøruhandlarnar. Krumba; fólkini í Tallinn vóru hjálpsom og fólkalig — ein munur afturat.

Samarbeiði so allir partar eru nøgdir

Estland hevur havt eina ógvuliga umskiftiliga tilveru sum tjóð. Flaggið er t.d. broytt 23

ferðir í nýggjari tíð. Hóast hesa ringu lagnu hevur estlandska fólkið treiskliga hildið fast um serstöðu sína. Tey russiskt talandi ferðafólkini, sum koma higar at vitja, fá eina heldur líkasæla, fyrri ikki at siga kaldliga móttøku, meðan tey sum tosa enskt, týskt ella finskt verða heilsað við einum smili. Í Tallinn er so sera nógv av finskum turistum, sum koma at njóta livið á tí nýggja finskt bygda hotellinum har, sum annars liggur langt oman fyrri vanligan russiskan hotelstandard. Fínni eins og estlendir kunnu fá plátur vestanifr til keyps har og annað, sum stavar úr vesturheiminum. Fyri 40 US dollarar kunnu estlendir eisini keypa eitt uppskyoti til fjarsýnstólið, so kunnu teir sita heima í stovuni og hyggja eftir fjarsýnssendingum, sum koma úr Helsingfors í Finlandi, sum

m.a. er kent fyrri at senda rúgvuvis av amerikanskum filmum — hesin møguleiki er bert untur teimum fáum í Sovjetsamveldinum.

Estlendir og stýrið í Kreml sýnast at hava avgjørt, at hetta lagið, sum nú er, er til mesta gagn fyrri báðar partar, sum stöðan er í lotuni. Tann minsta av teimum 15 sovjetrepublikkunum, nevniliga Estland, hevur størstu framleiðslu pr. íbúgva og útflytir kjót, fisk og mjólkaúrdráttir av ymsum slag til hinar sovjetrepublikkirnar. Kanska er tað av hesi orsök, at teir sleppa at spæla eitt sindur friari spæl, sjálvsagt innan fyrri ein vissan karm. Gustav Tonspoeg, vara-maður í lokala stjórnarráðnum sigur: »Vit læra fólkið at gerast solidariskar kommunistar, men samstundis eggja vit fólkið at varðveita estlandska mentan og síðaarv.«

GRAFIA

steingir vegna summarfrí 26. júlí—20. august, báðar dagar iroknaðar.

GRAFIA

Klísjé- og offettarbeiði, ið ynskjast avgreidd áðrenn 26. júlí, mugu latast okkum í seinasta lagi 9. júlí.

Minсталønin

er sbrt. lóg nr. 69 dagf. 26. sept. 1974: eftir pristalinum júlí 1976

kr. 3.900,00 um mánaðin.

Lønjavningargrunnur Skipsfiskimanna